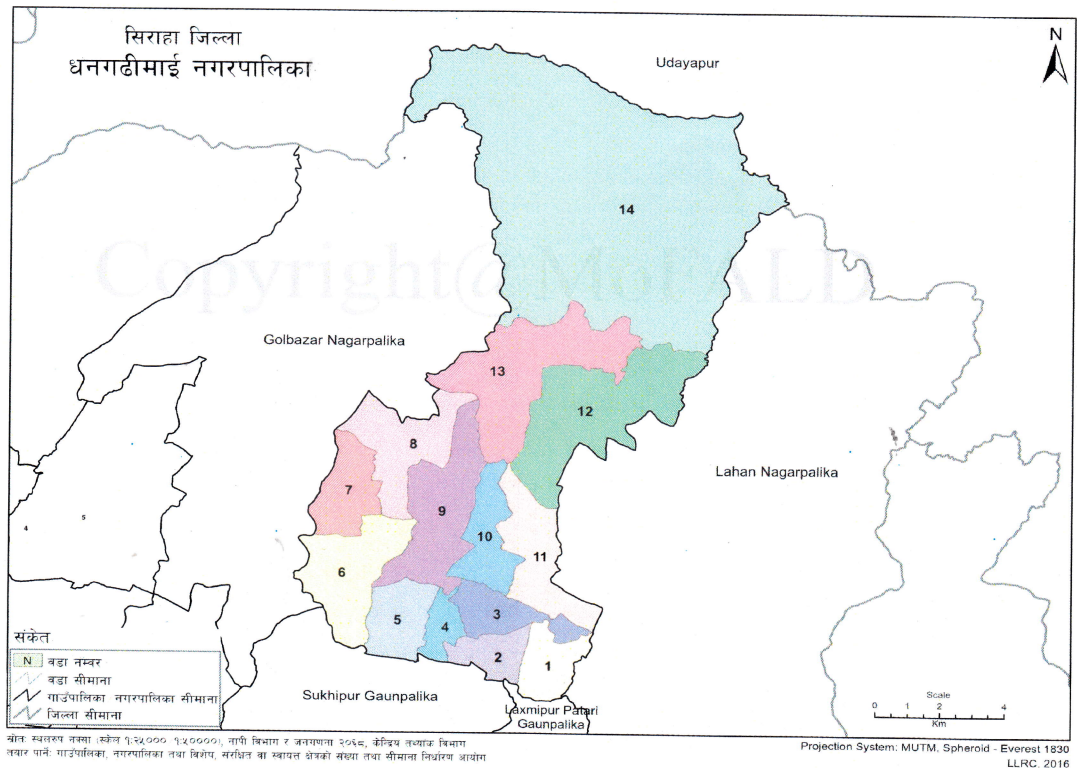

सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम
Accelerating Sanitation and Water for All (ASWA-II)

कार्यान्वयन योजना (२०१८-२०२२)

धनगढीमाई नगरपालिका

सिराहा

प्रदेश नं २

फाल्गुन २०७४

धनगढीमाई नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

धनगढी, सिरहा

२ नं. प्रदेश, नेपाल

प स :-

च न :- १३९२

फोन नं. ०३३-५४५२३८

मिती : २०७५/०२/०३

मन्तव्य

धनगढीमाई नगरपालिका सिरहाका साविकका ६ वटा गाविसहरु समावेश गरी १ आश्विन २०७२ मा नेपाल सरकारबाट नगरपालिका घोषणा भएको हो । यस नगरपालिकामा भौगोलिक हिसाबले उत्तरमा चुरे श्रेणी देखि दक्षिणमा तराई मधेशको भू-भाग ओगटेको छ । “कृषि, शिक्षा, पर्यटन, स्वास्थ्य, सञ्चार र पूर्वाधार, धनगढीमाई नगरपालिकाको मूल आधार” भन्ने दीर्घकालीन सोच यस नगरको रहेको छ ।

धनगढीमाई नगरपालिकाको सम्पूर्ण घरधुरीमा सरसफाईको पहुँच पुर्याई २०७४ मंसिर २८ गतेका दिन खुल्ला दिसा मुक्त घोषणा गरिएको छ र अबको प्रयास पूर्ण सरसफाई तर्फ रहने छ । युनिसेफ नेपालबाट सञ्चालन हुन लागेको सबैका लागि सरसफाई र खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम (Accelerating Sanitation and Water for all-ASWA-II) ले हाम्रो प्रयासमा उल्लेखनीय सहयोग पुर्याउने छ ।

यस ASWA-II कार्यक्रम यस नगरपालिकाका सरोकारवालाहरूसँगको अन्तरक्रिया र व्यापक छलफलबाट प्राप्त भएका सल्लाह सुभाबहरुलाई आत्म साथ गर्दै तयार पारिएको हो । तसर्थ यस कार्यक्रमको कार्यान्वयन योजनाले खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताका कार्यक्रमहरुलाई कार्यान्वयन गर्न मार्ग दर्शन प्रदान गर्दछ भन्ने विश्वास लिएको छु । यस कार्यमा सहयोग र सहकार्य गर्नमा नगरपालिकाको प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै आर्थिक तथा प्राविधिक रूपले सहयोग गर्नुहुने DFID / UNICEF दुबैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

हरि नारायण चौधरी

नगर प्रमुख

बिषयबस्तु तालिका

सि.न.	बिषय	पेज न.
१	नगर प्रमुखको शुभकामना मन्तव्य	३
२	धनगढीमाई नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय	४
३	धनगढीमाई नगरपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाइको अवस्था	४-५
४	खानेपानी तथा सरसफाइका क्षेत्रहरु, सवलपक्षहरु र अवरोधहरु	४-७
५	सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम (ASWA-II) को परिचय	८
५	धनगढीमाई नगरपालिकामा सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रमको औचित्य	८
६	कार्यक्रमको ढाँचा	१०
७	कार्यक्रम व्यवस्थापन	१०-११
	क. संस्थागत ब्यवस्था	
	ख. बजेट प्रवाह	
	ग. कार्यक्रम ब्यवस्थापन तथा अनुगमन संयन्त्र	
	घ. दिगोपना	
	ड. मुल्यांकन	
८	अनुमानित बजेट	११
९	कार्यक्रम कार्यान्वयन योजना	१२

१. धनगढीमाई नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

धनगढीमाई नगरपालिका सिराहा जिल्लाका भवाननिपुर, हनुमाननगर, फुल्काहाकट्टी, धनगढी, अयोध्यानगर र विष्णुपुरकट्टी गरी साविकका ६ वटा गाविसहरू समावेश गरी आश्विन १;२०७२ सालमा नेपाल सरकारद्वारा द्रको अग्लो चुरे श्रेणी देखि दक्षिणमा ८० मिटर सम्मको होचो तराई मधेशको भुभाग रहेको छ। उत्तर दक्षिण करिब ३५ किलोमिटर लम्बाई र पूर्व पश्चिम लगभग १० किलोमिटर चौडाईमा फैलिएको यो नगरपालिकाको उत्तरमा उदयपुर जिल्ला, पूर्वमा लाहान नगरपालिका पश्चिम तर्फ गोलबजार नगरपालिका र दक्षिणमा सुखीपुर नगरपालिका र लक्ष्मीपुर पतरी गाउँपालिका रहेका छ। यस नगरपालिकाले १५९.५ वर्ग किलोमिटर क्षेत्र ओगटेको छ। भौगोलिक अवस्थितिका हिसाबले यो नगरपालिका ८६ डिग्री २७ मिनेट २० सेकेण्ड पूर्वी देशान्तर देखि ८६ डिग्री २९ मिनेट ३७ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तर र २६ डिग्री ४२ मिनेट ३५ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश देखि २६ डिग्री ५४ मिनेट ३१ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश सम्म फैलिएको छ। “कृषि, शिक्षा, पर्यटन, स्वस्थ, सञ्चार र पूर्वाधार धनगढीमाई नगरपालिकाको समृद्धिको मुल आधार” दीर्घकालिन सोचे यस नगरपालिकाको रहेका छ। यस नगरपालिकामा राजदेवी मन्दिर, धनगढीमाई थान, बिद्यापति, महादेव मठ जस्ता ऐतिहासिक स्थानहरू रहेको छ।

२. धनगढीमाई नगरपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाइको अवस्था

नगरपालिका क्षेत्रमा दीगो र व्यवस्थित स्रोत सहितको खानेपानी आपूर्ति प्रणाली विकास हुन सकेको छैन। ट्यूब वेल, इनार नगरवासीको खानेपानीको प्रमुख स्रोतका रूपमा रही आएका छन्। प्रयोगमा रहेका अन्य स्रोतहरूमा निजी धारा, सार्वजनिक धारा तथा मूल र खोलासमेत रहेका छन्। एउटै स्रोतबाट पर्याप्त र नियमित खानेपानी आपूर्तिको सुनिश्चितता नभएका कारण एउटै घरपरिवारले विभिन्न स्रोतबाट खानेपानी आपूर्ति/उपभोग गर्ने गरेको स्थिति छ। करिब ३१ प्रतिशत घरधुरीले त असुरक्षित पनि प्रयोग गरिरहेको अवस्था छ। जस मध्ये वडा नं. १२, १३, १४ मा अन्य वडाको तुलनामा खानेपानीको समस्या रहेको छ। खानेपानीका लागि विभिन्न स्रोतहरूको प्रयोग भइरहेको अवस्थामा विभिन्न घरपरिवारको खानेपानीको प्राथमिक स्रोत (सम्बन्धित घरपरिवारको खानेपानीको मुख्य स्रोत) देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका २.१. खानेपानीको प्राथमिक स्रोत

धनगढीमाई नगरपालिका			
सि.न.	खानेपानीको प्राथमिक स्रोत	घर संख्या	प्रतिशत
१	निजी धारा	८४१	९।६०
२	ट्यूबवेल	४५५२	५१।९८
३	इनार/कुवा (ढक्कन भएको)	५६	०।६४
४	इनार/कुवा (खुल्ला)	२७१४	३०।९९
५	नदि कुलो नहर पोखरीको पानी प्रयोग गर्ने	२१	०।२४
६	मुलको पानी प्रयोग गर्ने	३८४	४।३९

७	अन्य	१८९	२१६
	जम्मा	८७५७	१००

श्रोत : केतवि, २०६८

घरधुरी आधारभूत सर्वेक्षण २०७२ अनुसार यस नगरपालिकामा ८,९४६ घरधुरी रहेकामा यस धनगणीमाई नगरपालिकामा शत प्रतिशत घरमा चर्पी रहेको छ। वडागत रुपमा सरसफाइ सुविधाको अवस्था यस प्रकार रहेको छ।

तालिका २.२ चर्पीको उपलब्धता

वडा नं.	कुल घरपरिवार संख्या	चर्पी भएका घरपरिवार	चर्पी नभएका घर संख्या
१	४५५	४५५	
२	५६३	५६३	
३	७७५	७७५	
४	६४५	६४५	
५	६४४	६४४	
६	६४५	६४५	
७	३६५	३६५	
८	५२७	५२७	
९	५६३	५६३	
१०	६९७	६९७	
११	८३९	८३९	
१२	उपलब्ध भएन	उपलब्ध भएन	
१३	उपलब्ध भएन	उपलब्ध भएन	
१४	२२२८	२२२८	
प्रतिसत	८९४६	८९४६	

३. खानेपानी तथा सरसफाइमा काम गर्ने संघसंस्थाहरु

स्रोत: जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय, डिसेम्बर २०१७

संघ संस्थाको नाम	वडा नम्बर	कार्यक्रम
------------------	-----------	-----------

खानेपानी तथा सरसफाइ कार्यक्रमका लागी अन्य संघ संस्थाहरु कार्यरत नरहेको

४. खानेपानी तथा सरसफाइका अवरोधहरू

नगरपालिका स्तरीय ASWA -II को योजना तर्जुमा गोष्ठीमा भएको छलफलको आधारमा निम्नलिखित सवल पक्ष र अवरोधहरू विश्लेषण गरिएको छ ।

क्षेत्रहरू	सवल पक्ष	अवरोधहरू
नीति तथा रणनीति	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला र पालिकाको खुला दिसामुक्त अभियानको रणनीतिक योजना छ । खुला दिसा गर्न हुँदैन भन्ने नयाँ मान्यताको शुरु भैरहेको छ । शौचालय निर्माणको लागि नगरपालिकाबाट विपन्नहरूको लागि सहयोग गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> पालिकाको WASH Plan छैन । खुला दिसा मुक्त अभियानलाई निरन्तरता दिन सामाजिक नीति नियम स्थापित भएको छैन, जुन अत्यन्त जरुरी छ । भान्सा सफा हुनुपर्छ भन्ने छ तर शौचालय सफा हुनुपर्छ भन्ने मान्यता स्थापित हुन सकेको छैन । सावुन पानीले हातधुने बानी सामाजिक मान्यताको रूपमा स्थापित छैन । अभैपनि धेरै मानिसमा खुल्ला रूपमा दिसापिसाव गर्ने पुरानो बानी हटेको छैन । साना शहरी योजनाबाट शौचालय निर्माणमा वढी अनुदान गरिएको र साना शहरी योजनाको कार्यक्रम क्षेत्र बाहिर सहयोग नभएकोले अभियान सञ्चालनमा समस्या भएको । चर्पी र स्वच्छताको क्षेत्र भनेको अन्य संघ संस्थाले निर्माण गरिदिने कुरा हो भन्ने मान्यता समाजमा विद्यमान छ ।
संस्थागत व्यवस्था	<ul style="list-style-type: none"> जिल्लामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति क्रियाशिल छ । नगरपालिका तहमा नगर स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन भएको छ । 	<ul style="list-style-type: none"> वडा स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिको गठन कुनै पनि वडामा भएको छैन । कार्यक्रम व्यवस्थापनको लागि जिम्मेवार शाखा र ईकाइ गठन भएको छैन ।

<p>वित्तीय</p>	<ul style="list-style-type: none"> समुदायबाट खानेपानीको योजनाहरूको लागि बजेट र योजना माँग छ तर सरसफाइको लागि योजना र बजेट माँग छैन । 	<ul style="list-style-type: none"> शौचालय निर्माणको लागि अनुदानको माग बढी छ । विपन्न समुदाय र जग्गा नभएकाहरूको लागि शौचालय निर्माणको लागि बढी लगानी गर्न आवश्यक छ तर त्यस बमोजिम लगानीको लागि स्रोत कम छ ।
<p>योजना र अनुगमन</p>	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल सरकारको नयाँ संघीय संरचना र यसको अधिकारमा क्षेत्रभित्र आफ्नो पालिकाको सहभागितात्मक योजना निर्माण गर्ने व्यवस्था सुनिश्चित गरेको छ । जिल्ला स्तरीय खुला दिसामुक्त योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन भैरहेको छ । यस नगर पालिकाको खुला दिसामुक्त सम्बन्धी कार्य योजना छ । 	<ul style="list-style-type: none"> निर्माण भएका शौचालयहरू मध्ये भण्डै एक तिहाइ सफा र प्रयोग योग्य छैनन् । धेरै घरका चर्पीहरूमा उपयुक्त वायुद्वार (Ventilation), ढोका र छाना छैनन् । मर्मत सम्भार गर्ने प्रचलन कम छ । केही जाती विशेषमा पुरुषहरू आफ्नो शौचालय र घरको अन्य सरसफाइ गर्ने काम पनि गर्दैनन् । निर्माण शौचालय बाल मैत्री र अपाङ्ग मैत्री नभएको
<p>क्षमता अभिवृद्धि</p>	<ul style="list-style-type: none"> खुला दिसामुक्त अभियानमा समुदाय स्तरमा आवश्यक प्रज्वलक तथा सरसफाइ स्वसेवकहरू छन् । जिल्ला तहमा आवश्यक मात्रमा प्रशिक्षकहरू छन् । खानेपानी र सरसफाइ सम्बन्धी सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार सामग्री उपलब्ध छ । विकास साभेदार संस्थाहरूको जनशक्ति संचालित अभियानमा परिचालन गरिएको छ । 	<ul style="list-style-type: none"> खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा नगरको आफ्नै जनशक्ति छैन ।

५. सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रमको परिचय

नेपालले विगतका केहि वर्षहरूमा खानेपानी तथा सरसफाइको क्षेत्रमा उल्लेखनिय उपलब्धि हासिल गरेको छ । हालको नेपालको सरसफाइ ९६ प्रतिशत पुगेको छ भने ८५ प्रतिशत जनसंख्यामा खानेपानी सुविधाको पहुँच छ । स्रोत: खानेपानी तथा ढलानिकास विभाग २०७४ ।

नेपाल सरकारको नेतृत्वमा भएको यो अभियानमा विभिन्न विकास साझेदासका साथै युनिसेफ नेपालको पनि योदान रहेको छ । सन् २०१३ देखि २०१७ मा ५ वर्षको युनिसेफ नेपालको Country Program अन्तर्गत सञ्चालित Accelerating Sanitation and water for All कार्यक्रमले पनि योगदान गरेको छ । त्यसैको सिकाइ र उपलब्धीको आधारमा सन् २०१८ देखि २०२२ सम्मको युनिसेफ नेपालको राष्ट्रिय योजना अन्तर्गत पनि प्रदेश नं. २ का ८ वटै जिल्लाका ४० भन्दा बढी गाँउपालिका तथा नगरपालिकाहरूमा सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम सञ्चालन गर्न लागिएको छ । यो नगरपालिका पनि यस मध्येको एक हो ।

धनगढीमाई नगरपालिकामा सबै र सधैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानी कार्यक्रमको औचित्य

खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता यस नगरपालिकाको प्रमुख प्राथमिकताको क्षेत्र हो । अझ पनि यस नगरपालिकाको ४६५१९ (जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालयको सर्वेक्षण) जनसंख्या मध्ये लगभग ७५ प्रतिशतको खानेपानीमा पहुँच र १०० प्रतिशतमा सरसफाइ सुविधा पुगेको छ । भएका शौचालयहरू मध्ये करीव एक तिहाई मात्र सञ्चालनमा छन भने अन्य शौचालय प्रयोगमा ल्याउन यस कार्यक्रमको आवश्यक छ । जम्मा ३३ स्कूल मध्ये सबै विद्यालयहरूमा आधारभूत शौचालय र खानेपानीको सुविधा छ । विद्यालयमा भएका शौचालयहरू मध्ये १० प्रयोग विहिन तथा प्रयोग गर्न लायक छैनन । विद्यालयहरूमा भएका खानेपानी र सरसफाइ सुविधा सञ्चालनमा ल्याउन पनि यो कार्यक्रमको आवश्यकता छ ।

स्वच्छताको हिसावले यो समुदायमा कति प्रतिशत घरमा मात्र साबुनको उपलब्धता छ भन्ने तथ्याङ्क नै छैन । महत्वपूर्ण समयमा हात धुने मानिसको संख्या पनि कमी नै छ । यसमा ब्यापक परिवर्तन ल्याउन पनि यो कार्यक्रमको आवश्यकता छ ।

स्वास्थ्य संस्थाहरूमा भएका खानेपानी र सरसफाइ सुविधा पनि भण्डै ५० प्रतिशत सेवाग्राहीहरूका लागि प्रयोग योग्य छैन र पहुँचमा पनि छैन ।

६. कार्यक्रमको ढाँचा

क. लक्ष्य

लक्षित क्षेत्रका गरिब जनता, विशेषगरी महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य, पोषण तथा जीवनस्तर सुधारिएको हुनेछ।

ख. नतिजा

लक्षित क्षेत्रका गरिब तथा संकटासन्न जनता, विशेषगरी महिला तथा बालबालिकाले सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाइका सेवाहरु र स्वच्छताका अभ्यास दिगो रूपमा उपभोग गरेका हुनेछन्।

ग. कार्यक्रम क्षेत्र

यस नगरपालिकाको १ देखि १४ वडाहरु सबैमा शौचालय निर्माण भैसकेको अवस्थामा चर्पीको सही प्रयोग तथा खानेपानीका अन्य कृयाकलाप संचालन गर्नुपर्ने भएकोले सबै १४ वटा वडाहरुमा यो कार्यक्रम संचालन हुनेछ।

घ) उपलब्धि र क्रियाकलापहरु

सन् २०१८ देखि २०२० सम्म कार्यान्वयन चरण र २०२१ देखि २०२२ सम्म अनुगमन चरण सञ्चालन हुनेछ। यस अवधिमा कार्यक्रमको उपलब्धी यस प्रकार हुनेछ।

उपलब्धी नं.	उपलब्धी	क्रियाकलाप
उपलब्धि १	<ul style="list-style-type: none"> ७१५ घरमा शौचालय निर्माण भै आधारभूत सरसफाइमा पहुँच पुगेको हुनेछ। खुला दिसामुक्त घोपणा भएका समुदाय मध्ये ९० प्रतिशत समुदायले निरन्तरता पाउनेछन्।	<ul style="list-style-type: none"> ७१५ घरमा सुधारिएको चर्पी निर्माणमा सहजिकरण खुला दिसा मुक्त क्षेत्र घोपणा र त्यसको दीगोपना साबुनपानीले हात धुने कार्यको प्रवर्द्धन
उपलब्धि २	लक्षित क्षेत्रका ५५० जनताको आधारभूत र सुरक्षित खानेपानीको सुविधामा उपभोग गरेका हुनेछन् र ३ वटा समुदाय सुरक्षित पानी पिउने समुदायको रूपमा घोपणा हुनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> खानेपानी योजना निर्माण र पुनःनिर्माण खानेपानी सुरक्षा र खानेपानी सुरक्षा योजना तयार तथा कार्यान्वयन पानी शुद्धकरणका विधीहरुको प्रवर्द्धन
उपलब्धि ३	३ वटा विद्यालय र १ वटा स्वास्थ्य संस्थामा उपयुक्त र प्रभावकारी व्यवस्थापन गरिएका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सुविधाहरु निरन्तर प्रयोगमा रहनेछन्।	<ul style="list-style-type: none"> विद्यालयमा खानेपानी, शौचालय र सामुहिक हातधुने सुविधा निर्माण, व्यवस्थापन र सञ्चालन साबुन पानीले हातधुने अभियान सञ्चालन बाल क्लव गठन र परिचालन महिनावारी सरसफाइ व्यवस्थापन

उपलब्धी नं.	उपलब्धी	क्रियाकलाप
		<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खानेपानी, शौचालय र हातधुने सुविधा निर्माण साबुन पानीले हातधुने सुविधाहरुको निर्माण, संचालन र दीगोपना
उपलब्धि ४	नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतालाई सबलिकरण गर्न नगरको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी योजना निर्माण भै कार्यान्वयन भएको हुनेछ	<ul style="list-style-type: none"> आधारभूत सर्वेक्षण खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना क्षमता विकास क्रियाकलाप संस्थागत विकास

७. कार्यक्रम व्यवस्थापन

क. संस्थागत व्यवस्था

नगरपालिकामा रहने मुख्य संगठनात्मक ढाँचाको आधारमा कार्यक्रम व्यवस्थापनको लागि उपयुक्त सहायक संरचनाहरु खडा गरिनेछ । जस्तै: सबैभन्दा माथिल्लो निकायमा नगरस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति रहनेछ र त्यसको मातहतमा वडा स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति र वडा समन्वय समितिका मातहतमा बिद्यालय स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समन्वय एवं खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ताहरु रहनेछन् । कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि टोल विकास संस्थाहरुलाई पनि आधारभूत संगठनको रुपमा परिचालन गरिनेछ ।

ख. बजेट प्रवाह

नेपाल सरकारको संघीय बजेट व्यवस्थापन नीति अनुरूप युनिसेफ नेपालबाट बजेट प्रवाह गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

ग. कार्यक्रम व्यवस्थापन तथा अनुगमन संयन्त्र

खानेपानी तथा सरसफाइ कार्यक्रम यस नगरपालिकाको सम्बन्धित शाखा अन्तर्गत राखिनेछ । उक्त शाखामा यो कार्यक्रम व्यवस्थापनका लागि एकजना सम्पर्क ब्यक्ति तोकिनेछ । आवश्यकता अनुसार शाखाले खानेपानी तथा सरसफाइ इकाइ स्थापना गर्न सक्नेछ । साथै नगरपालिकाले साभेदार संस्थाको सहकार्यमा आवश्यक कर्मचारीहरुको व्यवस्था गर्नेछ । कार्यक्रमको अनुगमनको लागि अलगगै अनुगमन

योजना तयार गरी कार्यान्वयमा ल्याइनेछ । सोही बमोजिम प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउने र अभिलेखीकरणका गरिनेछ ।

घ. दिगोपना

सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम कार्यअवधी ५ बर्षको हुनेछ । जस मध्ये ३ बर्षको अवधी योजना कार्यन्वयन चरण र बाँकी २ बर्षको अवधी योजना अनुगमन, मुल्याङ्कन र सुपरिवेक्षणको हुनेछ । कार्यक्रमको दिगोपना नै यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य रहेको छ। यो कार्यक्रमको दिगोपनाको लागि स्थानीय सरकारको सरसफाइ तथा खानेपानी योजनाको मुल प्रवाहमा समाहित गराइ यसको दिगोपन सुनिश्चित गरिनेछ । कार्यक्रमको प्रत्येक चरण जस्तै योजना निर्माण, कार्यन्वयन, अनुगमन तथा मुल्यांकन र लाभहरुको बाँडफाँडमा लक्षित वर्गको सहभागिताको सुनिश्चितता गराइने छ । कार्यक्रमको प्रत्येक चरणमा निश्चित मापदण्ड बनाइ योजना अनुगमन गरिने छ ।

ड . मुल्यांकन

तेस्रो पक्षद्वारा कार्यक्रमको शुरुवात , मध्य तथा अन्तिममा गरी तीन चरणमा आधारभुत सर्वेक्षण तथा मुल्याङ्कन गराइने छ । मुल्याङ्कन प्रतिवेदनका आधारमा आएका सुझावहरुलाई विभिन्न तहमा छलफल गरि आगामी योजना र रणनीति र तय गरिने छ ।

१०. बजेट

यस कार्यक्रमको कूल बजेट रु.६५,९९,०००/ युनिसेफ नेपालबाट उपलब्ध गराइनेछ । यो बजेट नतिजाको आधारमा तय गरिएको छ । यो बजेट र कार्यक्रम नगर सभाबाट पारित गरिने छ ।

सबैका लागि सरसफा तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम (Accelerating Sanitation and Water for All (ASWA-II))
कार्यान्वयन योजना २०१८ देखि २०२२ सम्म
धनगढीमाई नगरपालिका, सिराहा

मुख्य उपलब्धी	मुख्य क्रियाकलाप	लक्षित जनसंख्या	बजेट				जम्मा बजेट
			कार्यक्रम वर्ष २०१८ देखि २०२० सम्म	धनगढीमाई नगरपालिका	युनिसेफ नेपाल	धनगढीमाई नगरपालिका	
उपलब्धी १: ७१५ घरमा शौचालय निर्माण बै आधारभूत सरसफाइ र स्वच्छतामा पहुँच पुगेको हुनेछ र खुला विसामुक्त धोषणा भएका समुदाय मध्ये ९० प्रतिशतले निरन्तरता पाउनेछन् ।	☐ ७१५ घरमा शौचालयको चर्पी निर्माणमा सहजिकरण ☐ खुला विन्मा मुक्त क्षेत्र घोषणा र त्यसको दीर्घोपना ☐ स्वच्छता अभियान (साबुनपानीले हात धुने कार्यको प्रवर्द्धन र महिनावारी सरसफाइ प्रवर्द्धन), ☐ मान्ना बालबालिकाहरुको विन्मा व्यवस्थापन	३,७१८		७५८,०००		३५४,०००	१,११२,०००
उपलब्धी २: लक्षित क्षेत्रका ५५० जनसंख्यामा आधारभूत र सरक्षित खानेपानीको सुविधामा पहुँच पुगेको हुनेछ र ३ वटा समुदाय सुरक्षित पानी पीउने समुदायको रूपमा घोषणा भएको हुनेछ ।	☐ खानेपानी योजना निर्माण र पुनर्निर्माण ☐ खानेपानी सुरक्षा योजना तयार तथा कार्यान्वयन ☐ पानी शुद्धिकरणका विधीहरुको प्रवर्द्धन र प्रयोग	५५०		२,०६०,०००		३१८,०००	२,३७८,०००
उपलब्धी ३: तीन वटा विद्यालय र एकवटा स्वास्थ्यसंस्थामा उपयुक्त र प्रभावकारी व्यवस्थापन गरिएका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सुविधाहरु निरन्तर प्रयोगमा रहनेछन् ।	☐ विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी, शौचालय र सामुहिक हातधुने सुविधा निर्माण, व्यवस्थापन र सञ्चालन ☐ विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थामा साबुन पानीले हातधुने अभियान सञ्चालन ☐ विद्यालयमा बाल क्लव गठन र परिचालन ☐ विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थामा महिनावारी सरसफाइ व्यवस्थापन	४		६००,०००		१००,०००	७००,०००
उपलब्धी ४: नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतालाई सबलिकरण गर्न नगरको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी योजना निर्माण बै कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	☐ आधारभूत र अद्यावधिक सर्भेक्षण एवं अभिलेखिकरण ☐ पालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा ☐ क्षमता विकास र ज्ञान व्यवस्थापन ☐ संस्थागत सुदृढिकरण र परिचालन ☐ प्राविधिक सहयोग र सामाजिक परिचालन	१		१,५००,०००		०,००,०००	२,४००,०००
	जम्मा			४,१२९,०००		१,६७२,०००	६,५००,०००